

Administrationsgrundlag for træer i Viborg Kommune

Oplæg til drøftelse i Det grønne Råd
11. maj 2023

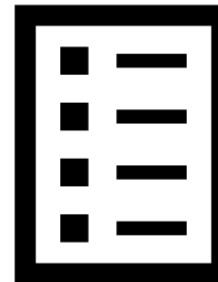
VIBORG
KOMMUNE

Baggrund for drøftelse

Oplæg til træpolitik for Viborg kommune fra Det grønne Råd
- fremsendt af Dansk Skovforening og DN

Se omdelt print

Viborg kommunes træpolitik har som formål

- at sikre bevaringsværdige træer og bevoksninger på kommunale arealer særligt i bymæssig bebyggelse
- at øge antallet af træer i og omkring alle kommunens byer
- at øge biodiversiteten som er tilknyttet træer og buske i byerne
- at sikre et stort naturindhold i kommende byudvikling

Baggrund

Bevaring af eksisterende træer

Håndtering af grene og kvas

Byudvikling

Håndtering af borgerønsker om fældning eller beskæring af træer på kommunale arealer

Træer på private arealer i byerne

Strategi/administrationsgrundlag for træer

Hvorfor?

Træer er *betydningsfuld bynatur*, da de har en lang række positive egenskaber for både klima, by og mennesker. Træer har betydning for *byens mikroklima* og stor indflydelse på *borgernes livskvalitet*. Byens træer er med til at gøre Viborg og byerne i kommunen til et *godt sted at bo og leve* i.

Træer i byen kan også være til *gene*, f.eks. når de skygger, når træernes krone vokser ud over vejen eller træernes rødder ødelægger belægninger.

Det kan være forbundet med store *vanskeligheder at etablere nye og sikre eksisterende træer* i kommunens byer.

Der er behov for, at de mange problemstillinger håndteres via et fælles *administrationsgrundlag* for Viborg Kommune, så vi sikrer en ensartet forvaltning ud fra fælles visioner og målsætninger.

Nytteværdi

Klima- og naturmæssige kvaliteter:

- Optager og lagrer CO₂
- Optager og fordamper vand
- Fungerer som filter for luftforurening
- Understøtter biologisk mangfoldighed
- Skaber skygge og sænker temperaturen i byer.
- Skaber læ
- Dæmper støj

Herlighedsværdi

Sansemæssige kvaliteter:

- Er med til at skabe positive oplevelser og forskønne byen
- Formidler årstidernes skift gennem variation i farver, lys, stemning, blomster og frugter.
- Har betydning for borgernes kendskab til og forståelse for naturen

Arkitektoniske kvaliteter:

- Giver karakter og identitet
- Markerer forbindelser og vejforløb
- Formidler skala og bløder op i bebyggelser

Gældende planer, politikker, retningslinier m.m. i Viborg Kommune

- Bæredygtighed
- Vækst og socialt ansvar
- Sundhed
- Læring og Uddannelse
- Oplevelser og fællesskaber

NATUR, LANDSKABER, BYRUM

- By- og landdistriktsudvikling
- Mobilitet
- Erhverv
- Det åbne land

SKOV

950 ha mere skov inden 2030. Yderligere 2.350 ha mere skov i perioden 2030-2050.

Grønne sammenhænge

Natur- og Parkpolitik for Viborg Kommune

Godkendt af Viborg Byråd den 25. september 2013

300 m til grønt område

Sikre vejtræer gennem lokalplanlægning

- Mangfoldighed
- Livskvalitet
- Engagement
- Oplevelser

Biodiversitet

Sammenhængende natur

Nem adgang

Borgere skal inddrages

NATUR- OG PARKPLAN

INTRO

GRØN STRUKTUR

OMRÅDETYPEN

OMRÅDEPLANER

VÆRKTØJER

KORT

Intro ▶ Fra politik til plan

Fra politik til plan

Natur- og Parkplanen et planmæssigt grundlag for at realisere Natur- og Parkpolitikens målsætninger. Men planen er også et redskab til at prioritere og udarbejde konkrete indsatsplaner, så der i hele kommunen sker en målrettet udvikling af kommunens naturområder, parker og rekreative tilbud.

Princippet for Natur- og Parkplanen er illustreret med figuren i højre spalte.

På et overordnet niveau indeholder planen en overordnet grøn struktur, der skal give overblik over kommunens væsentligste naturområder og grønne sammenhænge. Den grønne struktur er suppleret med fire understrukturer, der understøtter politikens mål og visioner for fire tværgående temaer.

På et mellemniveau er der defineret ni områdetyper (naturområder, parker og grønne områder) og syv oplevelsesværdier, der alle er tilknyttet et ikon og en beskrivelse. Mellemniveauet skaber en kobling mellem den overordnede grønne struktur samt Natur- og Parkpolitikens målsætninger og forvaltningen af konkrete områder. Områdetyper og oplevelsesværdier er et afgørende afsæt for det enkelte områdes målsætning og funktion.

Overordnet niveau

Grøn struktur

4 understrukturer

Mellemniveau

Områdetyper

Oplevelsesværdier

Områdeniveau

Områdeplaner

VIBORG
KOMMUNE

Retningslinjer for fældning og beskæring af træer på offentlige arealer i Viborg Kommune

Se omdelt print

Godkendt af Teknisk Udvalg, 4. marts 2009.

Forvaltningen er bemyndiget til at sagsbehandle ud fra de skitserede principper, idet sager, hvor retningslinjerne ikke giver en klar indikation for afgørelser, dog forelægges Udvalget.

Retningslinjer for fældning og beskæring af træer på offentlige arealer i Viborg Kommune

Det er Viborg Kommunes ønske at sikre, at de bymæssige træbeplantninger og enkeltstående træer i videst muligt omfang bevares, for at fastholde og styrke et grønt miljø i byerne.

For at sikre en ens procedure ved henvendelser fra borgere, der ønsker beskæring eller fældning af træer på kommunale arealer, skal følgende forhold danne grundlag for en afgørelse:

- Der foretages en besigtigelse af træet / beplantningen, hvor der laves en faglig vurdering af træart, alder, sundhed, placering, æstetik og funktion.
- Det vurderes om træet / beplantningen forårsager gener eller farer for den pågældende grundejers ejendom og sikkerhed.
- Det undersøges om træet / beplantningen er underlagt planmæssige (f.eks. lokalplaner og byplanvedtægter) eller lovgivningsmæssige forhold (f.eks. Hegnsloven og Skovloven).
- Det vurderes om en eventuel beskæring eller fældning indgår i den normale drift af området.

Ønske om beskæring og fældning af træer imødekommes som udgangspunkt ikke, hvis årsagen alene er:

- Manglende udsigt.
- Skygge på grunden.
- Nedfaldne blade, kviste og frø på hustage og i haver.
- Træers afsondring af harpiks og safter.
- Antenne- og parabolforhold.

Anmodning om beskæring eller fældning imødekommes, hvis der er fare for mennesker eller væsentlige materielle værdier, såsom:

- Risikotræer, der er medtaget af råd og til fare for at vælte.
- Skader på murværk, der med tydelighed er forårsaget af træer.
- Ødelagte belægninger forårsaget af rødder, der ikke kan oprettes og udbedres ved at raspe rødderne eller omlægge belægningen.

Der foretages så vidt muligt genplantning på baggrund af et konkret skøn, hvis det er hensigtsmæssigt det pågældende sted.

Hegnsloven foreskriver, at udhængende grene, der rager ind over en grundejers ejendom, gerne må tilbageskæres til skellinje af grundejeren, så man uhindret kan færdes på sin matrikel.

I forbindelse med den løbende gennemgang og drift af kommunens grønne områder og vejarealer, vil kommunens træer og beplantningers tilstand blive vurderet, så kritiske forhold vedrørende træer imødegås.

Viborg Kommune vil ikke acceptere hærværk og selvtægt på Kommunens træer. I sådanne tilfælde vil det blive efterforsket, hvem der har forårsaget hærværket, og skyldige pålægges erstatning for tabet. Det vil ske ud fra gældende normer for værdisætning af træer, udarbejdet af Forskningscentret for Skov og Landskab.

Teknisk Udvalg godkendte i sit møde den 4. marts 2009 ovenstående "Retningslinjer for fældning og beskæring af træer på offentlige arealer i Viborg Kommune". Samtidig blev forvaltningen bemyndiget til fremover at sagsbehandle ud fra de skitserede principper, idet sager, hvor retningslinjerne ikke giver en klar indikation for afgørelser, dog forelægges Udvalget.

Teknik og Miljø
Marts 2009

VIBORG
KOMMUNE

Green Cities

[Green Cities for a Sustainable Europe](#) er et projekt igangsat af den europæiske sammenslutning af planteskoler, ENA.

Bag den danske del af projektet står 5 grønne brancheorganisationer: Danske Anlægsgartnere, Danske Landskabsarkitekter, Danske Planteskoler, Landskabsrådet og Park- og Naturforvalterne.

Formålet med Green Cities er at skabe flere og bedre grønne arealer i byerne.

5 temaer:

- Klima
- Biodiversitet
- Social sammenhængskraft
- Trivsel
- Økonomi

GRØN NORM 2.0

29 kommuner har bidraget til det faglige fundament i [Grøn Norm 2.0](#).

FEM METODER DER KAN SKABE MERE BYNATUR

1. ANTAL GRØNNE KVADRATMETER

Der kan stilles krav til, at kommunerne opmåler grønne kvadratmeter i byerne efter en ensartet definition.

2. BIOFAKTOR

På nationalt plan kan der fastsættes et ambitiøst minimumskrav til biofaktor, når der bygges og renoveres i byerne. Det skal gælde både private og offentlige projekter.

3. AFSTAND TIL GRØNNE OMRÅDER

Der kan fastsættes, hvor mange meter borgere maksimalt må have til fods til et grønt område, der er frit tilgængeligt og har en vis størrelse.

4. GRØN INFRASTRUKTUR

Der kan stilles krav til, at nybyggeri, så vidt muligt, skal have grønne tage – og at kommunerne prioriterer og tilskynder anlæg af grøn infrastruktur, såsom grønne facader og naturbaseret klimatilpasning.

5. TRÆER I BYEN

Alle kommuner kan udvikle en træpolitik, der beskytter eksisterende træer, og hvor der samtidigt er fokus på artsdiversitet. Politikken kan også indeholde en konkret plan for at forøge mængden af træer i byen.

FEM METODER DER KAN SKABE BEDRE BYNATUR

6. KORTLÆG ØKOSYSTEMTJENESTERNE

Der kan stilles krav til, at økosystemtjenester kortlægges inden et byområde udvikles eller omdannes – og at der redegøres for, hvordan et givent projekt påvirker disse. Det kan gælde både private og offentlige projekter.

7. AFVÆRGEHIERARKI

Når der bygges eller renoveres, kan der i overensstemmelse med afværgehierarkiets principper redegøres for, hvilke tiltag der sættes i værk for at undgå, minimere, reparere og kompensere påvirkningen af naturværdi og økosystemtjenester. Dette kan være en forudsætning for, at projektet kan godkendes.

8. ØKOLOGISK KOMPENSATION

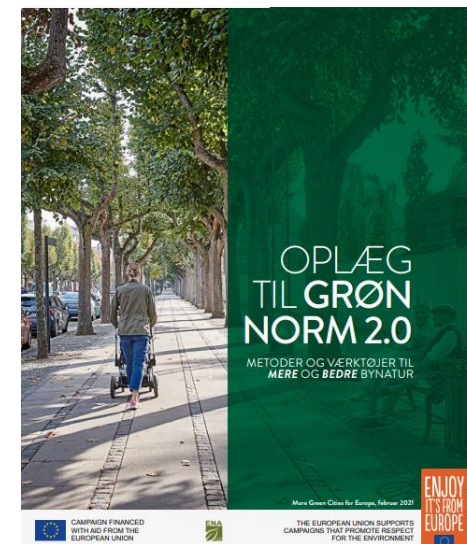
Kommuner og private bygherrer kan forpligtes til at kompensere fuldt ud for den skade, de forvolder økosystemtjenester og naturværdi i byudvikling. Kompensation skal kun foregå som sidste udvej, efter at skaden er forsøgt undgået, minimeret eller repareret.

9. VILD BYNATUR OG NATURKVALITET

Der kan stilles krav til, at kommunerne omlægger til mere naturnær drift på kommunens arealer, hvor rekreativ brug ikke er betydeligt i vejen. Og at der løbende foretages målinger af naturkvaliteten i byernes grønne områder.

10. ØKONOMI

Der kan stilles krav til at undersøge den økonomiske værdi af relevante grønne områder og bynatur, inden der træffes beslutninger om, hvordan byens arealer skal udvikle sig.

Oplæg til administrationsgrundlag for naturen i Viborg Kommune

01 MERE GRØNT

- Flere m2
- Flere træer
- Afstand
- Adgang/tilgængelighed
- Biofaktor

02 VILDERE GRØNT

- Øge biodiversitet
- Naturnær drift

03 BEDRE GRØNT

- Naturkvalitet
- Økonomisk værdi

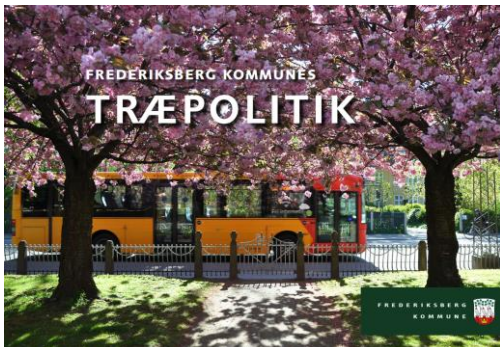
04 VÅDERE GRØNT

- Klimatilpasning
- LAR, regnbede m.m.

Eksempler på træpolitikker fra andre kommuner

[Frederiksberg Kommunes træpolitik](#)

Træpolitikens fem konkrete mål:

- Man skal kunne se mindst ét træ fra enhver bolig på Frederiksberg.
- Vi skal vurdere sundhedstilstanden for alle kommunale træer hvert år.
- Vi skal beskytte træer over 25 år.
- Vi skal sikre en høj artsdiversitet med maksimum 15 procent træer af samme art på Frederiksberg. Dog med lindetræet som kulturhistorisk betinget undtagelse.
- Mindst 70 procent af borgerne skal være tilfredse med muligheden for naturoplevelser, når de bliver spurgt i Frederiksberg Kommunes tilbagevendende borgertilfredshedsundersøgelse.

[københavns-kommunes-træpolitik-2018-2025- 1522.pdf](#)

TRÆPOLITIKKENS FEM PRINCIPPER

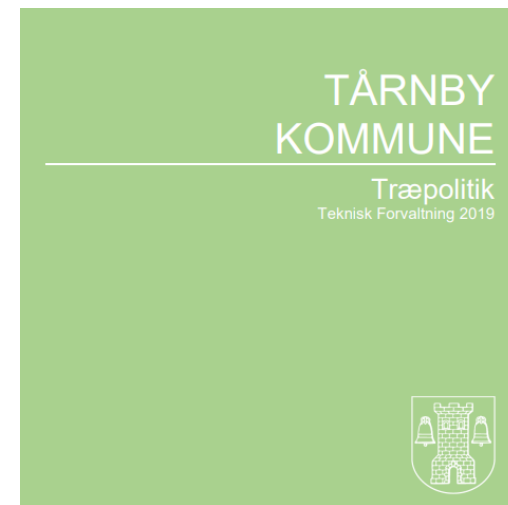
PRINCIP #1
Eksisterende træer i København skal som hovedregel bevares

PRINCIP #2
Eksisterende træer, der fældes, skal erstattes medmindre det ikke er fysisk muligt

PRINCIP #3
Der skal plantes flere træer i København

PRINCIP #4
Der skal sikres gode vækstvilkår for både nye og eksisterende træer i København

PRINCIP #5
Der skal sikres et varieret træartsvalg i København

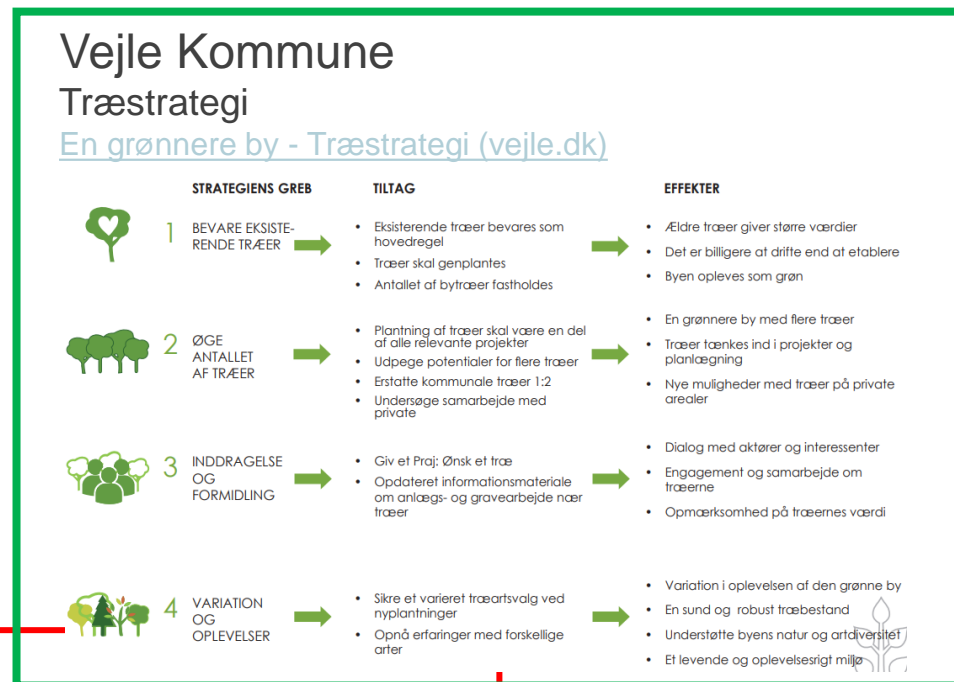

[Træpolitik \(taarnby.dk\)](#)

- Sunde, eksisterende træer skal som hovedregel bevares.
- Ved fældning af et træ skal der genplantes et nyt i kommunen.
- Antallet af træer i kommunen skal så vidt muligt øges.
- Der skal sikres en høj biodiversitet, således at der stiles mod max. 15 % af samme træart i kommunen.
- Sikre optimale vækstforhold for nye såvel som gamle træer.
- Tårnby Kommunes borgerne bevidstgøres om træerne i kommunen.

Eksempler på træstrategier m.m. fra andre kommuner

Eksempler på retningslinier for beskæring og fældning

Odense Kommune

[Administrationsgrundlag for fældning og beskæring af træer og buske på kommunale arealer i Odense Kommun.pdf](#)

Aarhus Kommune

[traepolitik.pdf \(aarhus.dk\)](#)

Rudersdal Kommune

[Træer i det grønne vejbillede | Rudersdal Kommune](#)

Strategi for vejtræer i Rudersdal, 2019 – 2028 opstiller følgende otte indsatsmål:

1. Flere træer
2. Større variation
3. Flere sunde og velplejede vejtræer
4. Gode træer i bycentre
5. Flere trafiksikre træer
6. Brug af træer i klimaløsninger
7. Mere information om træernes værdi
8. Mere samarbejde med borgere, virksomheder og foreninger om træer og projektet "smukke, grønne veje"

Frederikssund Kommune

Træstrategi for træer på kommunale arealer

[bilag-1-traestrategi-for-traeer-paa-kommunale-arealer.pdf](#)

Kolding Kommune

Træstrategi

[Træstrategi \(kolding.dk\)](#)

VIBORG
KOMMUNE

Hvad skal et administrationsgrundlag for træer indeholde?

Fælles for andre træpolitikker og -strategier

- Antal (forøge mængden af træer i byer/bydele, fældning -> nyplantning)
- Bevaring/beskyttelse
- Vækstvilkår/sundhed
- Artsdiversitet (hjemmehørende)
- Borgernes bevidstgørelse/formidling

En "træpolitik" kan også indeholde:

- Retningslinier for fældning/beskæring (det har vi allerede og kan indarbejdes)
- Retningslinier for håndtering af risikotræer
- Principper for etablering af plantebede ved nyplantninger for at sikre optimale vækstvilkår og anvisninger af plejen.
- Principper for sikring af træer ved glatførebekæmpelse.
- Målsætning om kortlægning af vej-/bytræer samt særlige træer i kommunen, så omfang, art og tilstand kendes.
- Principper for anvendelse af værktøjer til værdisætning, - både i forhold til træer, som fældes p.g.a. byens udvikling eller uretmæssigt, men også i forhold til vurdering af "træ-kapitalen" (VAT 19/iTree)

Den videre proces

- Natur og Vand udarbejder et oplæg til et administrationsgrundlag for træer / en træstrategi
- For at sikre faglige input, medejerskab og forankring nedsættes en projektgruppe med repræsentanter fra de forskellige direktørområder/afdelinger, som forvalter arealer med træer
- Administrationsgrundlaget godkendes af Det grønne Råd, Teknisk Udvalg og Klima- og Miljøudvalget (evt. flere udvalg?).
- Administrationsgrundlaget indarbejdes i *Natur- og Parkplanen* og udgør en del af *Administrationsgrundlag for naturen i Viborg Kommune*.

